

Vem begår brott?

Ganska många människor begår ett mindre brott någon enstaka gång. Det kan vara att snatta något i en butik eller köra en trimmad moped. Det är betydligt färre som begår brott flera gånger och bara ett fåtal som begår riktigt allvarliga brott. Betydligt fler brott begås av män än kvinnor. Cirka 80 % av alla som misstänks för brott är män, men andelen brott som begås av kvinnor ökar. En stor del av brottsligheten i det svenska samhället begås av ett mindre antal brottslingar som ständigt begår nya brott. Fem procent av brottslingarna begår närmare hälften av alla brott. Men ingenting av det här förklarar varför en person begår brott.

Forskare har kommit fram till att det finns olika faktorer som påverkar brottsbenägenheten, antingen var och en för sig eller ofta flera faktorer tillsammans. Det är viktigt att komma ihåg att det är riskfaktorer, det innebär **inte** att alla individer som stämmer in på någon eller några av dessa faktorer faktiskt begår brott. De allra flesta gör aldrig något brottsligt.

Dessa faktorer påverkar brottsbenägenheten:

• **Sociala faktorer** som var och hur man bor, hur mycket familjen tjänar och om familjen är splittrad genom till exempel en skilsmässa, påverkar. Vi lever i ett samhälle där de ekonomiska klyftorna ökar och vissa bostadsområden har dåliga sociala förhållanden med hög arbetslöshet och kriminalitet. Föräldrarnas engagemang i sina barn har stor betydelse. Om relationen mellan barn och föräldrar är bra och föräldrarna vet vad deras barn gör på fritiden minskar risken drastiskt att barnen begår brott. I familjer där våld och droger förekommer mår barnen ofta psykiskt dåligt och får svårt att utveckla sin självkänsla. Risken är då större att hamna i kriminella kretsar.

• **Biologiska och ärftliga faktorer** kan öka risken för att begå brott. Vissa egenskaper som vi föds med, eller en skada eller sjukdom, kan leda till ett beteende som leder till brottslighet. Självklart är det inte så att alla barn med sådana problem blir kriminella som vuxna, men det finns olika riskfaktorer som man kan se redan hos små barn. Det kan handla om barn som är aggressiva och utåtagerande, det vill säga bråkiga och stökiga. Barn som är hyperaktiva eller har koncentrationssvårigheter och svårigheter med att tolka och bemöta andra människor löper också

Wärlden
Jorden

Allmänna clownskolan

skt.

Förvaltningsskolan

en större risk att begå brott. Rätt stöd och hjälp från familjen och omgivningen under uppväxten är avgörande.

- **Gruppträck** – om en ung person kommer i kontakt med kriminella grupper finns en risk att gruppträcket leder till en kriminell karriär. Att ingå i en grupp kan ge både status och självkänsla.

Det finns inga allmängiltiga förklaringar till varför en människa begår brott, men vi vet att många brottslingar som är dömda för grova brott har växt upp under svåra förhållanden och haft problem redan under skoltiden. I en del fall har även föräldrarna begått brott och suttit i fängelse.

Det är viktigt att komma ihåg att de allra flesta med en problemfylld uppväxt blir hederliga medborgare och att många brott begås av människor som inte tillhör någon riskgrupp alls. Människor som begår ekonomiska brott utnyttjar ett fritt och demokratiskt samhälle för att begå brott för egen vinning.

Att göra

ANALYSERA BROTTSLIGHETEN I DIN KOMMUN

Ta reda på hur brottsligheten ser ut i din kommun eller stadsdel. Du kan hitta statistik på Brottsförebyggande rådets (Brå) webbplats www.bra.se

Analysera och redovisa resultatet. Diskutera i klassen varför det ser ut som det gör. Kontakta gärna polisen i ditt närområde och be om deras synpunkter.